

Öppna jämförelser 2019 – Stöd till personer med funktionsnedsättning LSS

Omkring 74 000 personer hade någon verkställd insats enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS, den 1 oktober 2018, visar Socialstyrelsens register.

Årets öppna jämförelser av socialtjänstens arbete med personer med funktionsnedsättning visar att fler kommuner har aktuella rutiner för att årligen pröva möjlighet till arbete för personer med daglig verksamhet. Fortfarande saknas dock sådana rutiner i de flesta kommunerna. Resultatet visar också att arbetet med IBIC sprider sig i landet, även om det finns skillnader mellan länen. Förutsättningar för att ge barn med funktionsnedsättning ett samordnat stöd kan stärkas med aktuella rutiner om intern samordning och överenskommelser om extern samverkan. Resultatet visar att sådana aktuella rutiner och överenskommelser saknas i mer än hälften av kommunerna.

Årets resultat visar att:

- Rutiner om att pröva möjlighet till arbete kan öka förutsättningar för personer att gå från daglig verksamhet till arbete. Andelen kommuner med aktuella skriftliga och på ledningsnivå beslutade rutiner är fortsatt låg men har ökat från 13 till 17 procent 2017-2019.
- Det är 19 procent som använder arbetssättet IBIC vid alla utredningar inom LSS, vilket är en ökning sedan 2018.
- Mer än hälften av kommunerna har inte aktuella, skriftliga rutiner och överenskommelser beslutade på ledningsnivå kring samarbete och samverkan som gäller arbetet med barn med funktionsnedsättning.

Det finns skillnader i resultaten mellan länen och kommunerna.

Rutiner kan öka möjlighet till arbete

Arbete och sysselsättning har stor betydelse för människors livskvalitet och delaktighet i samhällslivet. De flesta som beviljas insatsen daglig verksamhet har en funktionsnedsättning som gör att de inte kan stå till arbetsmarknadens förfogande. Det kan finnas personer med daglig verksamhet som i någon form både kan och vill delta på arbetsmarknaden. Den dagliga verksamheten bör därför generellt sett ha som mål att utveckla den enskildes möjlighet till förvärsarbete för dem, som på kort eller på lång sikt, kan delta i arbetslivet [1].

Andelen kommuner som har en aktuell, skriftlig rutin beslutad på ledningsnivå för att årligen pröva möjlighet till arbete eller praktikplats för de som deltar

i daglig verksamhet har ökat sedan föregående år. Fortfarande har knappt en av fem kommuner en sådan rutin. Resultaten visar också att fler kommuner uppger att det finns minst en person i kommunen som har gått från daglig verksamhet till arbete på den reguljära arbetsmarknaden, se tabell 1.

Tabell 1. Möjlighet till arbete och praktikplats

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent, riket.

Indikator/bakgrundsmått	2017	2018	2019
Aktuell rutin att pröva möjlighet till arbete eller praktikplats	13	14	17
Bakgrundsmått: Minst en person har deltagit i daglig verksamhet och fått arbete på den reguljära arbetsmarknaden	36	33	42
Bakgrundsmått: Minst en person har deltagit i daglig verksamhet och fått skyddat arbete*	25	24	25

Källa: Enkät Öppna jämförelser Socialtjänst, kommunundersökning, 2017, 2018, 2019

* Med skyddat arbete avses arbete hos Samhall AB eller offentliga arbetsgivare (OSA).

Av de kommuner som 2019 hade en rutin om att pröva denna möjlighet är det 63 procent som har haft minst en person som har gått från daglig verksamhet till arbete på den reguljära arbetsmarknaden, och 33 procent där minst en person gått till skyddat arbete. Av de kommuner som inte har rutiner är motsvarande siffror 36 respektive 22 procent. Bakgrundsmåtten visar dock inte *hur många personer* som har gått från daglig verksamhet till arbete/skyddat arbete, varför uppgifterna bör tolkas med försiktighet.

Fler kommuner använder IBIC

Individens behov i centrum, IBIC, är ett systematiskt arbetssätt som utgår från personens behov inom olika livsområden i det dagliga livet. Med IBIC beskrivs nuläge, mål och resultat med strukturerad dokumentation utifrån ICF. Det ger säkrare överföring och återanvändning av information. Målet är att individen får sina behov beskrivna på ett likvärdigt sätt i hela landet och att individen får möjlighet att stärka sina egna resurser över genomförande av aktiviteter och delaktighet. Arbetssättet kan stärka förutsättningar för sen enskildes delaktighet och att stöd utformas efter individuella behov. Mer information finns på Socialstyrelsens webbplats.

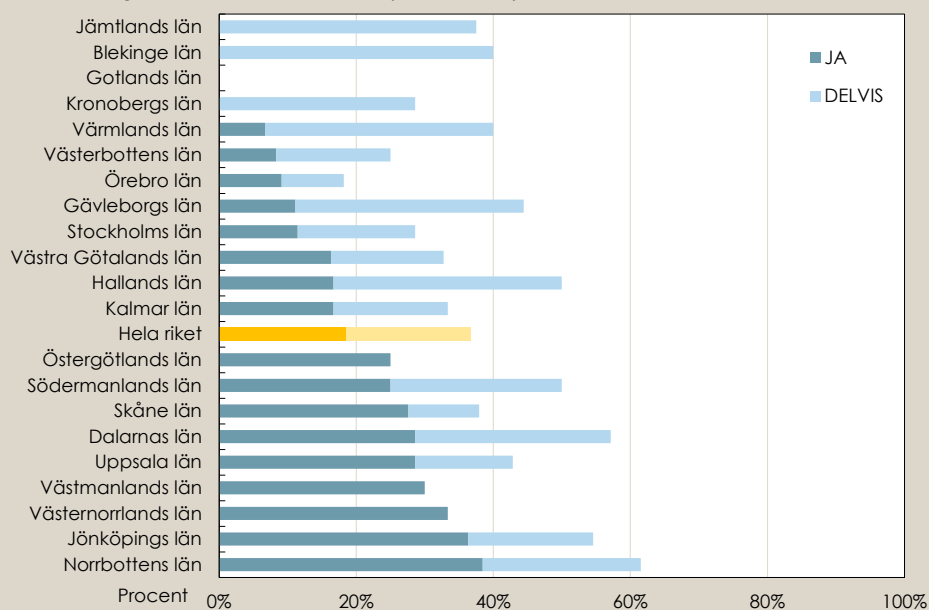
I år är det 19 procent av kommunerna som uppger att de använder IBIC vid alla utredningar, 2018 var det 12 procent. För uppföljning ökade andelen från 9 till 13 procent mellan samma år. Det finns en spridning på hur stor andel av kommuner i respektive län som använder arbetssättet vid alla utredningar alternativt använder arbetssättet men inte för alla, se figur 1. Att fler kommuner och stadsdelar använder arbetssättet i utredning och uppföljning innebär att behov, mål och resultat för individer beskrivs och struktureras på ett gemensamt sätt, vilket gör det lättare att följa upp behov och mål.

Trots att IBIC kan stärka förutsättningar att arbeta med systematisk uppföljning, finns inte motsvarande ökning när det gäller om kommunerna har använt resultat från systematisk uppföljning för att utveckla verksamheten. Det är endast 6 procent av kommunerna som uppger att de har sammanställt resultat på gruppnivå från uppföljningar av insatser till enskilda samt har använt det för att

utveckla verksamheten inom LSS. Det är en minskning med 3 procentenheter sedan 2018.

Figur 1. Andel kommuner per län som använt IBIC (Individens behov i centrum) vid alla utredningar - LSS-vuxen, 2019

Redovisning av JA respektive DELVIS (inte för alla), procent, kommuner per län.

Gotland utgör en kommun.

Källa: Enkät Öppna jämförelser Socialtjänst, kommunundersökningen 2019

Barnperspektiv inom LSS

Den första oktober 2018 hade drygt 20 000 barn och unga upp till 22 år insatser enligt LSS [2]. De flesta tillhör personkrets 1, som inkluderar barn och unga med utvecklingsstörning, autism eller autismliknande tillstånd. I en ny kartläggning beskrivs olika hinder för barnkonventionens genomslag vid tillämpning av LSS [3]. Många handläggare saknar exempelvis tillräcklig kunskap om funktionsnedsättningar och deras konsekvenser samt om kommunikation med personer med nedsatt kommunikationsförmåga. Även kommunernas organisation med uppdelning mellan social barn- och ungdomsvård och funktionshindersomsorg beskrivs som ett hinder, som kan försvåra att se helheten runt barn med funktionsnedsättning. Vikten av samverkan, och riskerna då samverkan inte fungerar, mellan enheter i arbetet med barn med funktionsnedsättning som lever i familjer med sociala problem betonas också i en rapport från FoU Södertörn [4].

Flera indikatorer i öppna jämförelser speglar förutsättningar för socialtjänstens arbete med stöd till barn- och unga med LSS-insatser. Det finns exempelvis indikatorer om rutiner för samordning och samverkan mellan LSS-barn och andra verksamheter, intern och externt. Andelen kommuner som uppger att de har en aktuell skriftlig rutin beslutad på ledningsnivå för samordning i enskilda ärenden mellan LSS-barn och sociala barn- och ungdomsvården har ökat med

sex procentenheter sedan 2017. Mer än hälften av kommunerna saknar dock fortfarande en sådan rutin. Drygt en tredjedel av kommunerna uppger att de har en aktuell, skriftlig och på ledningsnivå beslutad överenskommelse om samverkan mellan LSS-barn och barn- och ungdomspsykiatri. Andelen har varit oförändrad de senaste åren, se tabell 2. Då samordning och samverkan kan vara av central betydelse för att se helheten runt barn med funktionsnedsättning finns här utrymme för utveckling.

Tabell 2. Indikatorer om samordning och samverkan inom LSS-barn

Andel kommuner och stadsdelar i Stockholm och Göteborg, procent, riket 2017-2019.

Indikatorer	2017	2018	2019
Aktuell, skriftlig på ledningsnivå beslutad rutin för intern samordning mellan LSS-barn och Barn och unga	39	44	45
Aktuell, skriftlig på ledningsnivå beslutad överenskommelse om samverkan mellan LSS-barn och Barn- och ungdomspsykiatri	35	34	35

Källa: Enkät Öppna jämförelser Socialtjänst, kommunundersökning, 2017, 2018, 2019.

Referenser

1. Proposition 1992/93:159 Stöd och service till vissa funktionshindrade.
2. Registret över insatser enligt lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade, LSS 2018, Socialstyrelsen.
3. Uppföljning av barnkonventionens genomslag vid tillämpning av LSS, Socialstyrelsen 2019
4. Samverkan för barn med funktionsnedsättning i socialt utsatta familjer, FoU Södertörns skriftserie nr 154/17, 2017.

Öppna jämförelser

Målet med öppna jämförelser inom socialtjänsten är verksamhetsförbättring som kommer brukaren till gagn.

Datakälla: Enkät om öppna jämförelser socialtjänst, myndighetsutövning, 2019, Socialstyrelsen.

Svarsfrekvens: 95 procent av kommuner & stadsdelar besvarade enkätens generella del, 92 procent besvarade delenkäten om LSS.

Mer information

Du hittar alla resultat i Excel-filen, redovisade för stadsdelar i Göteborg och Stockholm, på kommun-, läns- och riksnivå.

<https://www.socialstyrelsen.se/oppnajokforrelser/socialtjanst>

Alla indikatorer och metoden för 2019 hittar du på Socialstyrelsens webbplats – Öppna jämförelser socialtjänst/Funktionsnedsättning – LSS

Kontakt:

Maria Rude

Telefon: 075-247 30 00

E-post: maria.rude@socialstyrelsen.se